

ионическото искуство отъ 6 стол. пр. Хр. Релефътъ е моделиранъ съ такава мекостъ, съ такава съблюденіе на мускулатурата, дѣто рѣдко ще се намѣри паметникъ отъ сѣщото врѣме, който да се сравнява съ него по художествено изпълнение. Сѣщо и други паметници отъ Apollonia, особно рисуванитѣ глинени сѣдове, носятъ чисто ионически характеръ. Въ Apollonia е сѣществувалъ единъ прочутъ храмъ на Аполона, въ който се е намирала колосалната бронзова статуя, на този богъ, висока 30 римски лакти (около 13.50 м.). Статуята прѣнесена по-късно отъ римския пълководецъ Marcus Lucullus въ Римъ, е била изработена отъ Атинския художникъ Каламисъ, по-старъ сѣврѣмникъ на Фидия и единъ отъ най-знаменититѣ художници на своето врѣме. Обстоятелството, че гражданитѣ на Аполонія сѣ поржчали статуята за тѣхния пръвъ храмъ у единъ такъвъ художникъ показва, че тѣ не само сѣ цѣнели твърдѣ високо искуството, но даже сѣ искали да конкуриратъ въ тази областъ съ самата Атина. И наистина старогръцкото искуство по брѣга на Черно море се е развивало прѣзъ 6-то и 5-то стол. пр. Хр. въ твърдѣ гѣсни връзки съ искуството въ собствена Гърция. Това се вижда много добрѣ и отъ събранитѣ вече въ музея паметници, произходящи отъ тукашнитѣ грѣцки колонии. Между тѣзи паметници най-характерни въ това отношение сѣ атичeskата надгробна плоча отъ Равда, надгробната плоча на Мейдонъ, синъ на Мегакла отъ Месемврия, торсото отъ мряморна статуя на Диониса отъ Балчикъ (Dionysopolis), релефътъ съ танцюшитѣ хори отъ сѣшия градъ и др.

Старогръцкото искуство, което по крайбрѣжието на Черно море е запазвало своя чистъ грѣцки характеръ, не е могло да не укаже влияние и върху развитието на мѣстното тракийско искуство. Това послѣдното ни е твърдѣ малко познато въ своята най-стара форма, прѣди да изпита влиянието на грѣцкото искуство. Отъ твърдѣ оскѣднитѣ паметници, които притежаваме отъ него за това врѣме, се вижда, че то се е отличавало главно съ една фантастична стилизирана орнаментика, която издава една напрѣднала вече техника и показва, че процесътъ на неговото развитие е билъ доста продължителенъ. Обаче подъ влиянието на грѣцкото искуство то не е могло да запази за дълго врѣме своята самостоятелностъ. Както показватъ находкитѣ отъ Панагюрище, Брѣзово, Бѣдняково и други мѣста, грѣцкото искуство е проникнало още въ четвъртото столѣтие пр. Хр. далечъ въ вѣтрѣшността на страната, дѣто е намѣрило усърдни подражатели, готови да го възприематъ и усвоятъ, до колкото имъ сѣ позволявали тѣхнитѣ художнически дарби. Подъ влиянието на грѣцкитѣ образци националното тракийско искуство бързо се измѣнява. То възприема формитѣ и техническитѣ прѣвѣзсходства на подражаванитѣ образци, безъ да може да достигне онази изящна и елегантна форма, онази хармония на линиитѣ въ рисунката, онова техническо сѣврѣшенство, които отличаватъ произведенията на сѣщинското грѣцко искуство. По такъвъ начинъ се сѣздава въ България едно трако-грѣцко искуство, чийто произведения не винаги ще радватъ око, но което въпрѣки това възбужда голѣмъ интересъ поради своя прѣходенъ характеръ.